

**ARBETSLIVS- OCH
JÄMSTÄLLDHETSUTSKOTTETS
UTLÅTANDE 2/2010**

**Statsrådets framtidsredogörelse om klimat- och
energipolitiken: vägen till ett utsläppssnålt Fin-
land**

Till framtidsutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 21 oktober 2009 statsrådets framtidsredogörelse om klimat- och energipolitiken: vägen till ett utsläppssnålt Finland (SRR 8/2009 rd) till framtidsutskottet för beredning och bestämde samtidigt att de övriga utskotten får lämna utlåtande till framtidsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- projektchef Pirkko Heikinheimo, statsrådets kansli
- ambassadör Jorma Paukku, utrikesministeriet
- överinspektör Saara Jääskeläinen, kommunikationsministeriet
- överinspektör Markku Kinnunen, arbets- och näringsministeriet
- miljöchef Maija Hakanen, Finlands Kommunförbund

- direktör för hållbar utveckling Eeva Ruokonen, Talvivaaran kaivososakeyhtiö Oy
- projektchef Kyösti Häkkinen, Tredea Oy
- divisionschef Teija Lahti-Nuuttila, Utvecklingscentralen för teknologi och innovationer Tekes
- projektchef Timo Nikinmaa, Näringslivets forskningsanstalt
- forskarprofessor Ilkka Savolainen, Statens tekniska forskningscentral
- projektarbetare Matti Putkonen, Metallarbetarförbundet rf.

Dessutom har skriftliga yttranden lämnats av

- Delegationen för jämlikhetsärenden
- Tekniska högskolan vid Aaltouniversitetet
- Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- Tjänstemannacentralorganisationen FTFC rf
- Akava ry
- Finlands näringsliv
- Företagarna i Finland.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Den klimat- och energipolitiska framtidsredogörelsen är en bra och balanserad rapport om Finlands chanser att klara av klimatförändringen

Allmänt

och de utmaningar och förändringar som det på sikt innebär att motarbeta den. Utskottet välkomnar sättet att redovisa utvecklingstrender, strategiska hot och möjligheter i redogörelsen. Alternativen ger en god grund för en folklig debatt och för de beslut som måste tas.

Redogörelsen ställer som mål att Finland kring 2050 ska ha minskat sina utsläpp med minst 80 procent mot nivån 1990. Målet är oundvikligt för att motarbeta klimatförändringen, men det är också ytterst krävande och förutsätter att miljöaspekten vägs in på alla områden och nivåer av samhället. Som utskottet ser det har man än så länge inte riktigt lyckats tackla frågan i ett övergripande samhällsperspektiv. Bedömningen av klimatpolitikens sysselsättande effekter är inte tillfredsställande. Effekterna för den sociala jämlikheten och jämställdheten kunde också gärna ha analyserats mer ingående. I fortsättningen är det av största vikt att det görs en bredare och djupare konsekvensbedömning av klimat- och energibesluten inte minst på de här områdena.

Klimat- och energipolitiken och sysselsättningen

Kampen mot klimatförändringen kräver en radikal omläggning av energiproduktionen och energianvändningen och massiva investeringar i bättre energiprestanda, förnybara energikällor och ny energiteknik. För Finland betyder det väldiga kostnader, en kraftfull omstrukturering och sannolikt ett bortfall av jobb i nästan alla nuvarande sektorer.

Utskottet framhåller att den nya teknik som behövs i kampen mot klimatförändringen emellertid också skapar nya möjligheter och jobb inte minst i ett land som Finland som har spetskunskap inom flera områden av energi- och klimatteknik. Det behövs klimat- och miljövänlig teknik överallt i världen och marknaden är i stark tillväxt både nationellt och globalt. Finland har goda utsikter att placera sig i utvecklingens framkant när det gäller miljöteknik och export av miljöteknik och att bli till och med global marknadsledare inom ren teknik.

För framgång i kampen mot klimatförändringen och för anpassning till den måste Finland enligt redogörelsen satsa kraftfullt på förnybar energi, energiteknisk forskning och utveckling och innovation. Skrivningen i redogörelsen är bra och synnerligen viktig, men det räcker inte med att satsa i den här sektorn, utan det gäller också att se till att det finns en tillräcklig efterfrågan på innovativa utsläppsreducerande lösningar på hemmamarknaden. Att satsa enbart på utsläppsminskning utan att samtidigt se till att det uppkommer nya jobb skulle vara en stor industriell och samhällsekonomisk förlust för Finland. Inte minst i en konjunktursvacka är det viktigt att kampen mot klimatförändringen förenas med uppkomsten av nya s.k. gröna jobb.

Utskottet pekar på den roll som samarbete mellan industri och läroanstalter spelar för nya innovationer och omsättningen av dem i praktiken. Det finns gott om teknisk kompetens och utbildning i Finland, men inte ens den bästa utbildning kan generera ny utsläppssnål teknik och kommersiellt omsättningsbara produkter utan ett fungerande samarbete mellan läroanstalter och industri.

Det är viktigt att offentlig sektor fördomsfritt är med om att införa nya maskin- och apparattillämpningar och andra innovationer. I Finland använder offentlig sektor cirka 15 procent av bruttonationalprodukten, dvs. 27 miljarder euro, per år till upphandling av varor och tjänster. För klimatskyddet spelar det en stor roll vad och hurdana produkter de här miljarderna plöjs ner i. I offentlig upphandling bör man gynna miljövänliga produkter och nya innovationer och den vägen främja kommersialiseringen av ny energieffektiv teknik.

Utskottet har tagit upp sysselsättningsaspekterna på produktionen av förnybar energi och ny energiteknik i sitt utlåtande (AjUU 3/2009 rd) om klimat- och energistrategin och den roll de spelar för landsbygdens levnadsförhållanden och utveckling i sitt utlåtande (AjUU 21/2009 rd) om den landsbygdspolitiska redogörelsen. Det upprepar vad det sagt i utlåtandena och pekar på vad inte minst den förnybara energin kan

betyda för sysselsättningen och den regionala och ekonomiska utvecklingen i Finland.

Man beräknar att det i Europa redan finns omkring 3,4 miljoner gröna jobb inom förnybar energiteknik, transport, byggande och tjänster. Man tror sig kunna skapa omkring 4 miljoner jobb till i de här sektorerna fram till 2020. I Finland är de jobbskapande kompetensområdena framför allt avfallshantering, vattenrening, bioenergiverk, energisparteknik och träbyggande.

I Finland spelar skogen och skogsindustrin en stor roll i produktionen och användningen av förnybar energi. Skogsflis som inte duger för skogsindustrin och som uppkommer vid virkesdrivning, skogsvård och gallring utnyttjas i stor skala vid energiproduktion, och användningen av skogsrester och tillhörande maskin- och apparatteknik och annan teknik utvecklas hela tiden. För t.ex. stubbskörd har man tagit fram stubbskördare som fördubblar stubbdrivningen. Enligt scenarierna i redogörelsen är skogsenergin också i fortsättningen den viktigaste källan till förnybar energi. Tillförseln av förnybar energi, inte minst träbaserad biomassa kommer i framtiden att vara en betydande sysselsättningsfaktor framför allt i glesbygderna.

Redogörelsen borde ha sett närmare på hur trä kan användas till annat än som energikälla, anser utskottet. Det finns ett ökat intresse för träbyggande i Finland och andra europeiska länder på grund av ekologiska värderingar och kvalitets- och hälsoaspekter. Tack vare våra rikliga och högkvalitativa skogs- och trätillgångar och vår avancerade arkitektur och byggteknologi har vi goda möjligheter att omsätta våra träbyggnadskunskaper i konkreta produkter. Man bör målmedvetet omsätta träbyggande i produkter så att det kan bli en ny viktig miljövänlig exportprodukt för Finland med omfattande sysselsättande och betydande regionala effekter hela produktionskedjan igenom från virkesdrivning över planering av konstruktioner till färdiga byggprodukter.

Tjänster har kommit att spela en kontinuerligt växande roll för vår samhällsekonomi. Tjänstesektorn står för inemot 2/3 av arbetstillfällena i Finland. Enligt samtliga scenarier i redogörel-

sen tros tjänsteproduktionen fortsätta att expandera. Man förväntar sig tillväxt bl.a. i välfärds-tjänster och turism. Också den kreativa ekonomin och näringslivstjänster i anknytning till ett utsläppssnålt samhälle förväntas generera många jobb i framtiden.

Industrin i en utsläppssnål ekonomi

Industrin spelar en mycket stor roll i vår näringsstruktur. Industrin står för knappa 2/5 av bruttonationalprodukten och sysselsätter en knapp femtedel av de förvärvsaktiva. Om man tar med de jobb inom tjänstesektorn som direkt eller indirekt är beroende av industrin ökar industrins betydelse för samhällsekonomin och sysselsättningen ytterligare. Samtliga scenarier i redogörelsen räknar med den möjligheten att industrin också i framtiden behåller sin viktiga position i Finland, om man lyckas göra basindustriproduktionen utsläppssnål.

Enligt tre av fyra alternativa utvecklingsvägar i redogörelsen kommer den traditionella basindustrins roll i Finlands ekonomi att minska. Ny exportindustri kan växa fram ur till exempel nano-, bio- och informationstekniska innovationer.

Traditionell fabriksindustri har redan i ett par decennier i stor omfattning flyttats från gamla industriländer, inbegripet Finland, till länder i utveckling. Produktionsflytten förklaras ofta med att arbetskraftskostnaderna i de här länderna är lägre, men flytten påverkas också av en rad industripolitiska åtgärder, som skattelättnader för utländska företag. Det är fullt möjligt att industriländernas stränga utsläppsbegränsningar har lockat industrin att etablera sig i länder i utveckling.

Det är sällan som klimatpolitikens för- och nackdelar fördelas lika. Stränga utsläppsminskningar betyder sannolikt bättre villkor för industri som bygger på hållbar teknik och ökar jobben i de här sektorerna i Finland, men det är möjligt att de samtidigt påskyndar en omstrukturering av den traditionella fabriks- och gruvindustrin och bortfallet av jobb, om man inte lyckas åstadkomma ett internationellt heltäckande kli-

matavtal med gemensamma spelregler och lika villkor.

Trots kraven på energieffektivitet och energisparande är det viktigt att man i Finland ser till att industrin och det övriga näringslivet har garanterad tillgång till energi till skäliga priser. Vår basindustri är mycket energiintensiv och därmed är energipriset ett livsvillkor. Inom till exempel vår stålindustri spelar energipriset och tillgången på energi en klart större roll för konkurrenskraften än priset på arbetskraft. Utskottet påpekar att en betydande nedgång i vår fabriksindustri skulle slå ett stort hål i vår produktion och export som det skulle vara mycket svårt att täppa till. Genom att säkra villkoren för industrin garanterar Finland att industrijobben inte lämnar landet.

I bas- och gruvindustrin har man redan i decennier satsat på att reducera produktionens miljöeffekter. I en internationell jämförelse är vår gruvdrift och metallindustri både energieffektiva och utsläppssnåla. Det är angeläget att ta hänsyn till bas- och gruvindustrins behov i kampen mot klimatförändringen och utvecklingen av energiteknik och garantera villkoren för basindustrin också till denna del. Det behövs radikala innovationer för att minska industrins utsläpp och samtidigt göra det möjligt att öka produktionen och trygga sysselsättningen. Också med tanke på klimatskyddet är det ansvarsfullt att värna industrins och gruvdriftens villkor i Finland, eftersom miljökonsekvenser och utsläpp är mindre än om verksamheten bedrivs i länder i utveckling.

Arbetslivsutveckling och arbetsmarknad

Klimatförändringen och det förestående utsläppssnåla samhället kommer att orsaka stora omvälvningar både globalt och i det finländska samhället. Det är möjligt att hela näringar och yrken försvinner och att det uppkommer nya. Effekterna kommer att vara genomgripande för arbetslivet och medborgarnas dagliga liv.

De förändringar i arbetslivet som klimatpolitiken enligt scenarierna kommer att kräva ställer stora extra krav på arbetskraftspolitiken och ut-

bildningspolitiken. Medborgarna måste vara beredda på att mycket snabbt lägga sig till med nya färdigheter och skaffa ny kunskap. Det behövs kompetensväxling för att arbetstagarna ska lära sig att använda och utveckla ny teknik. Det kräver långsiktig utveckling med framförhållning av den allmänbildande och yrkesinriktade utbildningen och en aktiv och effektiv arbetskraftspolitik som garanterar tillgång till nödvändig tilläggsutbildning och kompletterande utbildning. Det är av största vikt att vi i tid räknar med att utveckla utbildningen och en aktiv arbetskraftspolitik och att vi avsätter adekvata resurser för ändamålet.

Förändringarna i arbetslivet kräver också att arbetslivet utvecklas. Ju större omvälvningar och kompetenskrav det handlar om, desto viktigare är det att se till att personalen orkar hänga med. Förändringarna i arbetslivet måste också vägas in i arbetsmarknads- och avtalspolitiken och arbetstagarnas omställningstrygghet förbättras.

Jämställdhet och ekonomisk jämlikhet

Vad klimatförändringen betyder för kvinnor och män

Redogörelsen beaktar att könsaspekten spelar en roll. Statsrådets hållning är att klimatpolitiken också bör bedömas i ett könsperspektiv och att kvinnors medinflytande vid internationella förhandlingar behöver stärkas. Enligt redogörelsen är det skillnad på män och kvinnor i hur de ger upphov till utsläpp, lider av uppvärmningens effekter, formulerar sig om klimatpolitiken och upplever effekterna av klimatskyddet.

Utskottet instämmer i statsrådets resonemang och iakttagelser om klimatförändringens effekter för båda könen. Men bedömningen av de könsrelaterade effekterna är dessvärre ytlig. Att man inser och accepterar könets roll skulle gärna ha fått integreras starkare och mer medvetet i alla delar av redogörelsen.

Det skulle ha varit till fördel att bedöma köns-effekterna inte minst för resonemangen om klimatskyddet och människors dagliga liv i avsnittet om en klimatsmart vardag. Redogörelsen

skulle ha nått ett steg längre om det av de konkreta alternativen för en klimatsmart vardag hade framgått i vilka frågor kvinnor och män beter sig olika. Kvinnor har stor inverkan på de dagliga beslut som får konsekvenser för klimatet och därför behöver den kunskap de har och deras sätt att se tas till vara i bedömningarna. Samtidigt kan man fundera på vilket slag av kunskap om miljöfrågor det lönar sig att rikta till kvinnor, män, flickor, pojkar och människor runtom i världen.

Klimatförändringen inverkar olika på det dagliga livet i västvärlden och i länder i utveckling. De som bor i de fattigaste områdena och som får sin utkomst av jordbruk eller någon annan för klimatet utsatt näring får lida mest av klimatförändringen. Särskilt sårbara är barn, unga flickor och äldre kvinnor i sådana områden.

Att kvinnor är särskilt sårbara betyder ändå inte att klimatförändringen inte skulle påverka också män och pojkar. Man bedömer att de negativa konsekvenserna av klimatförändringen i Finland drabbar framför allt män, eftersom kampen mot klimatförändringen antas minska jobben inte minst inom den mansdominerade industrin och energiproduktionen. I kampen mot klimatförändringen är det av största vikt att man beaktar båda könen och hela spektret av livssituationer och hur klimatet påverkar dem för att klimatpolitiken inte ytterligare ska vidga klyftan mellan industrialiserade stater och stater i utveckling och olika befolkningsgrupper och könen.

Befolkningstillväxten

Enligt vissa uppskattningar kommer befolkningstillväxten att ha orsakat hälften av utsläppsökningen i världen fram till 2025. Kontinuerlig befolkningstillväxt är i slutändan en omöjlighet både för den mänskliga utvecklingen och för klimatets bärkraft.

Det är lättast att balansera upp den demografiska utvecklingen när människors basala behov är tillfredsställda på ett betryggande sätt. Utbildning för kvinnor och flickor är nyckeln till att

stävja befolkningstillväxten inte minst i länder i utveckling och fattiga länder. Utskottet omfattar redogörelsens syn att det för att främja klimatskyddet och mänsklig utveckling är motiverat att avsätta mer pengar och inrikta en större del av biståndssamarbetet på insatser för att balansera den demografiska utvecklingen.

Social jämlikhet

Redogörelsen tar i all korthet upp frågan om klimatskyddets konsekvenser för inkomstfördelningen och den sociala jämlikheten. På grund av energiprisstegringen antas kampen mot klimatförändringen inverka negativast på ensamföräldrar, arbetslösa och pensionärer. Där sägs att social rättvisa och klimatpolitik kan fås att gå ihop till exempel om ett låginkomsttagarhushåll kompenseras för höjda energiskatter genom stöd för deras investeringar i energieffektivitet, sänkning av beskattningen i övrigt eller fler inkomstöverföringar. Redogörelsen har en viktig poäng, anser utskottet och understryker att man når det bästa resultatet med tanke på miljön om alla medborgare är motiverade att minska sina utsläpp.

Utskottet noterar att det finns en del andra klimatpolitiska faktorer som är ägnade att öka skillnaderna i social jämlikhet. Så drabbar till exempel höjda boende- och transportkostnader olika slag av hushåll mycket olika. Effekterna beror på boendeform, uppvärmningssätt, rörlighetsbehov och möjlighet att anlita kollektivtrafik, familjestorlek och inkomstnivå. Det är av största vikt att klimat- och energipolitiken beaktar situationen för olika befolkningsgrupper, att det ses till att eventuella sociala och ekonomiska skador som orsakas av klimatskyddet inte fördelas orättvist och att också deras försörjning som har det ekonomiskt sämst ställt tryggas.

Utlåtande

Utskottet föreslår

att framtidsutskottet beaktar det som sägs ovan.

AjUU 2/2010 rd — SRR 8/2009 rd

Helsingfors den 5 mars 2010

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Arto Satonen /saml
vordf. Jukka Gustafsson /sd
Anna-Maja Henriksson /sv
Arja Karhuvaara /saml (delvis)
Johanna Karimäki /gröna
Merja Kuusisto /sd
Merja Kyllönen /vänst
Esa Lahtela /sd

Jari Larikka /saml
Markus Mustajärvi /vänst
Sanna Perkiö /saml (delvis)
Paula Sihto /cent
Tarja Tallqvist /kd
Kimmo Tiilikainen /cent
Jyrki Yrttiaho /vas (osittain).

Sekreterare var

konsultativ tjänsteman Marjaana
Kinnunen.

AVVIKANDE MENING

Motivering

Statsrådets klimat- och energipolitiska redogörelse utgår från det seriösa hot för mänskligheten som klimatförändringen för med sig. Det måste skyndsamma åtgärder till överallt för att bekämpa och hindra klimatförändringen. Redogörelsen är den första i sitt slag i Finland. Trots att befolkningstillväxten hos oss inte är i samma klass som på annat håll i världen, är vi beredda att axla vår del av ansvaret och anta utmaningen. Redogörelsen ställer som mål att Finland kring 2050 ska ha minskat sina utsläpp med minst 80 procent mot nivån 1990. Det skulle stödja målen på sikt att ange mätbara etappmål på vägen. Att sådana saknas måste ses som en klar brist i en i övrigt betydelsefull redogörelse.

Vi kommer inte att nå målen utan konkreta insatser, och det sker ingen utveckling i energisparandet och energiproduktionen utan massiva offentliga satsningar på forskning, utveckling och innovation. Efter oljekrisen har energiforskningen trappats ner i många länder. I Finland har utvecklingen varit den motsatta och därmed har vi goda möjligheter till fortsatt utveckling. Det finns spetskompetens hos oss på flera områden av energi- och klimattekniken och det ger oss ypperliga möjligheter att aktivt dra nytta av den förestående omstruktureringen av marknaden. Finland måste fortfarande satsa på kompetens och ta hänsyn till de särskilda förhållandena i norr. Om någon apparat fungerar i Finland fungerar den sannolikt var som helst i världen oberoende av klimatförhållandena. Däför måste vi satsa på att ta fram och testa olika prototyper och fördomsfritt testa dem till exempel i offentlig sektor. I offentlig upphandling gäller det också att fästa avseende vid den kompetens som finns i norr och kännedomen om regionala klimatförhållanden och ge våra egna aktörer en chans att delta i globala anbudstävlingar. Den ekonomiska situationen får inte betyda att utvecklingsarbetet stannar upp och att vi nöjer oss med att invänta bättre tider. Om vi dröjer, kilar alla andra

förbi oss och den kapplöpningen har vi inte råd med.

Klimatförändringen inverkar olika på människors dagliga liv i västvärlden och i u-länderna. Dessutom är effekterna olika för män och kvinnor. Bedömningen av klimatförändringens och klimatpolitikens konsekvenser för jämställdheten och den ekonomiska jämlikheten mellan kvinnor och män får inte mycket plats i redogörelsen. I ett jämställdhetsperspektiv kan man konstatera att klimatförändringen får de starkaste negativa effekterna för kvinnor i u-länderna. I ett nationellt perspektiv drabbar konsekvenserna män något hårdare, eftersom trycket på förändringar i första fasen är störst inom de mansdominerade sektorerna energiproduktion och energislukande produktion.

Redogörelsen kommer med en mycket snäv analys av klimatförändringens konsekvenser för arbetsmarknaden. Det är fullt möjligt att hela näringar försvinner och att nya uppstår. Det är viktigt att inse att klimatförändringen för arbetslivet betyder att det behövs avsevärda extra resurser för en aktiv och föregripande arbetskraftspolitik och utbildning.

Finland står inför en betydande industriell omstrukturering och det bör synas i klimat- och energipolitiken. Det bör vara möjligt att förvandla en klimat- och miljöpositiv industri till en ny viktig exportbransch, förutsatt att de energipolitiska besluten stöder uppkomsten av en hemmamarknad för finsk teknologi och kompetens. Marknaden för ren energi expanderar kraftfullt trots konjunktursvackan. Gröna jobb, lågkonjunkturen och kampen mot klimatförändringen går att koppla fast samman, och ändå får en sådan fråga ganska lite utrymme i redogörelsen. Om vi investerar enbart för att minska utsläppen utan att vi samtidigt skapar tiotals tusen nya jobb går vi på en enorm ekonomisk förlust som kan uppgå till tiotals miljoner euro.

Det pågår en ständig debatt om tillgången på energi där näringslivet signalerar att en bra till-

gång på energi förbättrar företagens verksamhetsvillkor och sysselsättningen. Vilket är sysselsättnings- och regionalpolitiskt klokare, att inrikta sig på billig el eller att utveckla produktionen av förnybar energi som är en global tillväxtbransch? Regeringen har tre ansökningar om mer kärnkraft på sitt bord. Mer kärnkraft motiveras bl.a. med bättre självförsörjning på energi, bättre konkurrensvillkor för finländska företag och kapacitet att tillgodose sporadiska konsumtionstoppar. Konsekvenserna av en utbyggnad av kärnkraften för energiproduktionen i övrigt och vidare för uppkomsten av nya jobb har ägnats mycket lite uppmärksamhet.

Arbets- och näringsministeriets elkonsumtionsprognoser pekar på att vi redan nu har mer eller mindre tillräcklig elkapacitet för att tillfredsställa konsumtionsbehovet 2020. Det betyder att en stor del av kärnkraftstillskottet kommer att säljas till utlandet. Det finns risk för att energibolagens intresse för att ta fram förnybara energiformer blir lika med noll, om kärnkraft byggs till i stor skala. Redan ett extra kärnkraftverk betyder ett överutbud av el och då finns det inget intresse kvar för att ta fram elalternativa energiformer. Man kan på goda grunder fråga om det då längre finns någon verklig passion för att satsa på förnybar energi, om elmarknaden om tio år är mättad med kärnkraftsel? Ett EU-åtagande om att höja andelen förnybar energi till 38 procent fram till 2020 räcker ännu inte till för

att få i gång investeringar. Det behövs också ekonomiska morötter. I den folkliga debatten ser man inte ut att ha insett de samhällsekonomiska riskerna med kärnkraftsbeslutet. Vad om inte förnybar energi kan erbjuda tusentals jobb på de orter där till exempel den traditionella massa- och pappersindustrin har kommit till vägs ände? Är det kärnkraften kantänka som för med sig tusentals nya arbetstillfällen i Finland? Förnybar energi kan också betyda ett länge efterlängtat lyft för Finlands skogs- och maskinverkstadsindustri. Det finns mycket goda chanser att göra bioekonomin till en av våra ledande näringar. Med politiska beslut och utifrån strategierna i redogörelsen kan vi antingen stödja eller motarbeta kompetens som bygger på förnybara naturresurser och ersätta industrijobb på väg ut med nya. En utbyggnad av kärnkraften kan lägga krokben för innovationer samtidigt som den urholkar våra möjligheter att uppnå en hållbar energiekonomi. Det är läge att se på saker i ett brett perspektiv och lägga upp en stark nationell strategi som gör en tydlig koppling mellan gröna jobb, energiproduktion, konjunktursvacka och stävjande av klimatförändringen.

Ståndpunkt

Vi föreslår

att framtidsutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors den 5 mars 2010

Merja Kyllönen /vänst
Markus Mustajärvi /vänst

Jyrki Yrttiaho /vänst
Tarja Tallqvist /kd.